

KROONIKA

AKADEEMILISE PÕLLUMAJANDUSE SELTSI TEGEVUSEST

Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi ettekandekoosolek peeti 18. detsembril 1996 Aravetel.

Päevakorras oli kaks punkti:

1. Aravete osauhinngu majanduslik tegevus ja tulevik, loomakasvatuse tulukus
2. APS-i aastakonverentsi ettevalmistamisest. Kokkuvõtte 1996. aasta tegemistest

Aravete osauhinngu majanduslikust tegevusest ja loomakasvatuse tulukusest andis ülevaate osauhinngu esimees A. Ainomäe. Senini on püütud majandada nii, et säiliks oma tõukari – veised, sead, lambad ja hobused. Ollakse seisukohal, et põlluharimine ja karjakasvatus peab jätkuma olenemata muutustest ühiskonnas. Majandil on haritavat maad 6000 ha. Käesoleval ajal on Aravete osauhinng Eesti suurim osauhinng. Erastamise käigus on endistele omanikele maid tagastatud, kuid samas on jälle uusi juurde renditud Järva-Jaani, Saksi ja Lehtse vallast.

Teravilja all on üle 3000 ha. 1996. a. saadi 34,5 ts/ha (säilitusmass). Peamine osa põllul kasvatatust läheb loomasöödaks, kuid müüakse ka õlleotra, rukist ja nisu. Aastaid tagasi oli kartuli all 470 ha, praegu 40 hektarit. Käesoleval ajal ei peeta otstarbekaks osta kõiki uusi masinaid, mistõttu püütakse hoolega valikut teha. Majandi põhitulu saadakse piimakarjakasvatusest. 1996. a. suurenes lehmade arv 100 võrra. Samas on veiste arvu aasta jooksul vähendatud nuumpullikute arvel 5000-lt 4300-ni, sest veiseliha tootmine pole kasulik. Piima saadi lehmalt 5200 kg. 1997. a. on kavas välja vahetada kõikide farmide piimajahutussüsteemid. Esineja rõhutas oskusliku söötmise tähtsust, mis muudab piimatootmise tasuvaks. Sigade arv väheneb ligi paari tuhande võrra, jäädes aastavahetuseks veidi 7000-st väiksemaks. Kümme korda on vähenenud tõusigade müük. Aravetel asub ka Eesti suurim lambafarm. Põhikarjas on 200, koos talledega ligikaudu 350 lammast. Mustapealisi tõulambaid oleks aastas müügiks pakkuda 100 ringis, kuid vähese ostuhuvi tõttu õnnestus müüa ainult 30 tõulammast, ülejäänud tapeti lihaks. Lisaks lambakasvatusele annab kahjumit ka hobusekasvatus. Vaatamata siit

saadavale kahjumile hobuste kasvatamisest siiski ei loobuta.

Kahekordistunud on silovalmistamine, aastas tehakse 20 000 tonni silo. Kasutatav rullsilotehnoloogia võimaldab edukalt ära kasutada nii kevadise karjamaarohu ülejäägid kui järelniited. Heina tehakse veidi üle 1000 tonni. Väga suurt tähelepanu pööratakse söödaratsioonide tasa-kaalustamisele.

Majandi aastane käive on 66 miljonit krooni. Peamised investeeringud on tehtud tootmistehnoloogia uuendamisse. Peainsener A. Kurm rõhutas, et talude otstarbekaks tehtud masinad ei pea suurtootmise tingimustele vastu, sest nende aastane koormus on taludega võrreldes mitmekordne. Saada on kõiki masinaid, oleks nende soetamiseks vaid raha.

Aravetel on suudetud välja maksta kõik ühistatud osakud. Algselt oli osakuid 800 inimesel. Praegu ollakse seisukohal, et omanike ring võiks tulevikus piirduda 250-ga. Edaspidi püütakse tootmist efektiivsemaks muuta transpordikulude vähendamise ja otstarbekama majandamisega.

APS-i järgmise ettekandekoosoleku teemaks on põllumajandussaaduste ja toidu hindade vaherkord. Aprilli alguses peetakse aastakonverents. Arutati ka seltsi ajakirja ja toimetiste väljaandmisega seotud rahalisi probleeme.

H. Viinalass

10. jaanuaril 1996. a. toimus APSi eestseisuse koosolek.

Koosolekust võtsid osa: O. Saveli, Ü. Oll, H. Older, O. Kärt, I. Lemetti, M. Rootslane, H. Küüts, R. Viiralt, H. Viinalass, J. Muru ja M. Sepp.

Koosolekut juhatas APSi president O. Saveli.

Päevakord:

1. APSi finantseerimine.
2. Aastakonverentsi korraldamine.
3. Põllumajandusteaduse akadeemiline esinadatus.

1. Arutati rahalise toetuse leidmise võimalusi seltsi ajakirja *Agraarteadus* ja APSi toimetiste väljaandmiseks. Eelmisel aastal pöördus APS toetuskirjadega kõigi põllumajandusega seotud institutute ja EPMÜ poole. Kokku saadi rahalist toetust 130 000 krooni. Juhul kui selleks aastaks rahalist toetust leida ei õnnestu, siis peavad seltsi

liimed ajakirja täishinnaga ise välja ostma. Käesolevaks aastaks on kirjad rahalise toetuse saamiseks läkitatud ETF-le ja põllumajandusministrile. Põllumajandusministeeriumist saadud vastuses soovitatakse pöörduda otse põllumajanduslike uurimisasutuste poole. Kohalolnud asutuste juhid lubasid toetada oma võimaluste piires.

2. Aastakonverents toimub 10.-11. aprillil Tartus. Materjalid tuleb esitada hiljemalt 1. veebruariks. Antakse välja toimetised. Toimetiste toimetajaks määrati prof. Ü. Oll. Ü. Olli ettepanekul moodustati 3-liikmeline komisjon erinevate erialade esindajatest (Ü. Oll – loomakasvatus, R. Viiralt – taimekasvatus, A. Reintam – mehaniseerimine), mis vaatab esitatud tööd läbi ja otsustab, millised esitatutest ei vasta kehtestatud nõuetele.

Määrati kindlaks aastapreemiade suurus: 1) eluaegse silmapaistva teadustöö preemia, 2) viimaste aastate eduka teadustöö preemia, 3) noorte teaduspreemia – vastavalt 3000, 2000 ja 1000 krooni.

3. Põllumajandusteadust esindavad TA-s prof. L. Reintam ja prof. H. Kүүts. EPMÜ laiendatud nõukogu on lõpetanud oma tööd. Põllumajandusministeeriumis on loodud ametnike teaduspoliitika komisjon. APSi ettekandekoosolekul on kaks korda toetatud Eesti Põllumajandusteaduste Akadeemia loomise ideed. Põhimõtteline toetus on ka Põllumajandus-Kaubanduskoja nõukogu poolt. Senini puudub üksus, mis ühendaks põllumajandusteaduse suundi. Eestseisuse liikmed olid seisukohal, et selline ühendus peaks olema sõltumatu mingi organisatsiooni juures. Eestis on palju seltse, kes võiksid sellesse ühendusse kuuluda, kuid algatus saab tulla ainult seltside otsuste alusel. Ü. Oll kutsus eestseisuse liikmeid tegema *lobby*-tööd, et sondeerida võimalusi ja volitada APSi presidenti teiste seltside eestseisusi/esindajaid kokku kutsuma. Võibolla ei peeta seda vajalikukski.

Arutati Haridusministeeriumi töötajate poolt sihtfinantside jaotamist ülikoolide ja teadusasutuste vahel. Oldi seisukohal, et nii temaatikate kui finantseerimise muutustest tuleks teatada 2...3 aastat ette. Ei saa olla nõus põllumajandusteaduse likvideerimisega EV Haridusministeeriumi ja ETF poolt. Kuna tegemist on poliitiliste otsustega, siis tuleks need teha parlamendi tasemel. Eestseisuse nimel saatis seltsi president prof. O. Saveli vastavasisulisel kirja EV Riigikogu maaelukomisjoni, ETF-i ja Haridusministeeriumi.

H. Viinalass

AKADEEMILISE PÕLLUMAJANDUSE SELTSI UUSI LIIKMEID

Annuk, Andres – sünd. 29.05.1962, tehnikakandidaat, talupidaja. Eriala – automaatika.

Kasesalu, Heino – sünd. 1.04.1932, põllumajanduskandidaat, dotsent, EPMÜ Järvelja õppe- ja katsemajandi direktor. Eriala – dendroloogia, metsakasvatus.

Leedu, Enn – sünd. 15.04.1945, EPMÜ mullateaduse ja agrokeemia instituudi assistent. Eriala – põllumajanduslik rekultiveerimine.

Leetsaar, Jaan – sünd. 3.04.1946, majanduskandidaat, EPMÜ ühistegevuse instituudi professor. Eriala – põllumajandusökoonoomika.

Pavel, Ülo – sünd. 29.12.1927, bioloogia-doktor. Eriala – geneetika, immunobioloogia.

ROYAL COLLOQUIM 1996

19. oktoobril 1996 toimus Rootsis Ulriksda palees Tema Kõrguse Kuningas Carl XVI Gustafi eesistumisel *Kuninglik kollokvium 1996*. Seekordse kollokviumi teemaks oli säästliku põllumajanduse arendamine Balti mere regioonis.

Osalema oli kutsutud teadlasi ja poliitikuid kõikidest Balti mere äärsetest riikidest (2 inimest igast riigist) ning organisatsioonide, mis on ellu kutsutud hea seisma Balti mere ressurside otsustarbeka kasutamise ja saastamise vähendamise eesmärgil, esindajad. Kollokviumil osales ka Rootsi keskkonnaminister Anna Lindh.

Kuningas Carl XVI Gustaf on palju aastaid aktiivselt tegelenud keskkonna ja selle seisundi probleemidega maailma väga erinevates regioonides. Kui aastatel 1992, 1993 ja 1994 keskenduti sarnastel kollokviumitel põhiliselt troopiliste rannikualade kahjustuste probleemidele, siis seekord arutati meid enampuudutavaid probleeme. Eelkõige muretseb kuningas selle eest, et kindlustada inimväärne elukeskkond ka järgnevatele põlvetele, et ka neil oleks kasutada piisavalt taastamatuid loodusressursse.

Seekordsel kollokviumil diskuteeriti probleemide üle, kuidas arendada põllumajandust Balti mere äärsetes riikides nii, et meid kõiki ühendav meri oleks puhtam, et taastada kalavarud, et leida teed kõigi riikide dünaamiliseks arenguks. Vaatamata sellele, et osavõtjate arv oli piiratud,

oli nende kompetentsi spekter väga lai. See aitas kaasa kollokviumi õnnestumisele ja uute ideede genereerimisele.

Kollokviumil saavutati üksmeel selle üle, et Balti mere regioonis saab arendada vaid säästlikku põllumajandust. Looduslikest tingimustest lähtudes on Balti mere regioon eriline piirkond, mida tuleb vaadelda ühtlasena. Vaid tihe koöperatsioon ning kõigi riikide huvid ja võimaluste arvestamine tagab edu ja garanteerib eesmärkide saavutamise. Selleks on tarvis ühendada nii poliitikute, majandusteadlaste kui iga konkreetse inimese jõupingutused. See tähendab eelkõige kompromisse ja kindlaid kokkuleppeid kõige erinevatel tasanditel. See tähendab samuti kõigi poliitiliste jõudude ja regiooni riikide valitsuste konstruktiivset hinnangut senisele majandustegevusele ning regionaalsete iseärasuste arvestamist tootmise paigutamisel ja arendamisel.

Peab märkima, et kollokviumil tehti küllalt kriitilisi märkusi ka Euroopa Ühenduse põllumajanduspoliitika aadressil, kuna see ei arvesta või arvestab väga vähe keskkonna taluvust ja ökoloogilist seisundit tootmise arendamisel eri regioonides.

Kuigi konverentsisaalis ei olnud ühtegi talunikku, oli see oma tegevusega siiski arutelude keskpunktis. Talunik ei ole enam ammu pelgalt toiduaineid tootev ettevõtja, vaid ta on samas ka keskkonnanressursside kasutaja ja hoidja. Just seepärast diskuteeriti küllalt ägedalt selle üle,

kuidas anda kõigile Balti mere äärsete riikide talunikele võrdsed võimalused, lähtudes jällegi regiooni keskkonnaseisundist ja tootmise paigutusest.

Kollokvium võttis vastu poliitilise deklaratsiooni ja pöördumise kõigi Balti mere regiooni riikide valitsuste poole. See anti üle valitsuste keskkonnaministritele, kes kogunesid järgmisel päeval peale kollokviumi Rootsi, et arutada samu probleeme.

Deklaratsioonis jäi kõlama mõte, et keskkonnapoliitikast peab saama põllumajanduspoliitika osa ning Balti mere regioon vajab ühtset põllumajanduspoliitikat, kus arvestatakse kõigi regioonide riikide huve ja võimalusi. Põllumajandus on see majandusharu, mis peab liitma kõik Balti mere regiooni riigid ühtse eesmärgi saavutamiseks.

Kollokviumi korraldus oli Rootsi pikaajalise demokraatia parim näide. Vaba ja sundimatu õhkkond lõi head eeldused konstruktiivseteks diskussioonideks. Kuninga suurest huvist antud teema vastu annab tunnistust kasvõi see fakt, et Tema Kõrgus oli koos kutsutud külalistega hommikul kella 9.00-st kuni südaööni, mil lõppes kuninga ametlik vastuvõtt kuningapalees.

Kollokviumil osaleja

O. Kärt